STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
F. G. JACOBSE
přednesené dne 27. ledna 2005 [1]

1. V projednávané věci J.-M. Le Pen podává opravný prostředek proti rozsudku Soudu prvního stupně, kterým byl zamítnut jeho návrh na zrušení údajného rozhodnutí předsedkyně Evropského parlamentu ve formě prohlášení ze dne 23. října 2000 o ztrátě jeho mandátu poslance Evropského parlamentu (dále jen „napadený akt") jako nepřípustný [2].

I – Právní rámec

A – *Právo Společenství*

3. Článek 190 odst. 4 ES stanoví, že Evropský parlament vypracuje návrh na všeobecné a přímé volby konané jednotným postupem ve všech členských státech nebo podle zásad společných všem členským státům, a že Rada přijme jednomyslně odpovídající ustanovení a doporučí členským státům jejich přijetí.

2. Účastník řízení podávající opravný prostředek (dále jen „navrhovatel") zpochybňuje zejména výrok, že napadený akt nemůže být předmětem žaloby na neplatnost podle článku 230 ES, neboť neměl mít právní účinky.

4. Dne 20. září 1976 Rada přijala rozhodnutí 76/787/ESUO, EHS, Euratom o aktu o volbě zastupitelů ve Shromáždění ve všeobecných a přímých volbách [3] *(neoficiální překlad)*; tento akt (dále jen „akt z roku 1976") byl připojen k uvedenému rozhodnutí.

1 — Původní jazyk: angličtina.

2 — Rozsudek ve věci Le Pen v. Parlament (T-353/00, Recueil, s. II-1729).

3 — Úř. věst. 1976 L 278, s. 5.

5. Podle čl. 3 odst. 1 aktu z roku 1976 jsou poslanci Evropského parlamentu „voleni na dobu pěti let".

6. Článek 6 odst. 1 aktu z roku 1976 stanoví funkce, s nimiž je postavení poslance Evropského parlamentu neslučitelné, a v odstavci 2 stanoví, že každý členský stát „může za okolností uvedených v čl. 7 odst. 2 stanovit další vnitrostátní předpisy o neslučitelnosti funkcí".

7. Článek 6 odst. 3 stanoví:

„[Členové Evropského parlamentu], na něž se v průběhu pětiletého období uvedeného v článku 3 začnou vztahovat odstavce 1 a 2, jsou nahrazeni v souladu s článkem 12".

8. Článek 7 odst. 1 aktu z roku 1976 požaduje, aby Parlament vypracoval návrh na jednotný volební postup. V rozhodné době projednávaného případu nebyl jednotný systém bez ohledu na návrh připravený Parlamentem přijat.

9. Článek 7 odst. 2 stanoví:

„Do vstupu v platnost jednotného volebního postupu a s výhradou ostatních ustanovení tohoto aktu upraví volební postup na svém území každý členský stát vnitrostátními předpisy." (*neoficiální překlad*)

10. Článek 12 aktu z roku 1976 stanoví:

„1. Do vstupu v platnost jednotného volebního postupu uvedeného v čl. 7 odst. 1 a s výhradou ostatních ustanovení tohoto aktu stanoví každý členský stát vhodné postupy pro obsazení mandátu, jenž se uprázdní během pětiletého funkčního období uvedeného v článku 3, na zbytek tohoto období.

2. Uprázdní-li se mandát v důsledku platných vnitrostátních předpisů některého členského státu, uvědomí tento členský stát [Parlament], kter[ý] to vezme na vědomí.

Ve všech ostatních případech [Parlament] konstatuje, že mandát byl uprázdněn, a uvědomí o tom dotyčný členský stát." (*neoficiální překlad*)

11. Pravidlo 7 jednacího řádu Evropského parlamentu (dále jen „jednací řád[4]“) je nazváno „Ověřování pověřovacích listin“. Bod 4 stanoví:

„Příslušný výbor zajistí, aby veškeré informace, které by mohly ovlivnit výkon mandátu poslance Evropského parlamentu nebo pořadí náhradníků, byly orgány členského státu nebo Unie předány neprodleně Parlamentu, a to s uvedením data nabytí účinnosti, jde-li o jmenování.

Zahájí-li příslušné orgány členských států řízení, které může vést ke ztrátě mandátu poslance, požádá předseda tyto orgány, aby ho pravidelně informovaly o stavu řízení. Předseda postoupí tuto věc příslušnému výboru, na jehož návrh může Parlament zaujmout postoj k dané věci.“ (*neoficiální překlad*)

12. Článek 8 odst. 6 jednacího řádu stanoví:

„Za den ukončení funkčního období a den účinnosti uprázdnění mandátu se považuje:

— v případě vzdání se mandátu: den, kdy Parlament potvrdí uprázdněný mandát podle úředního zápisu o vzdání se mandátu;

— v případě jmenování do funkce neslučitelné s výkonem mandátu poslance Evropského parlamentu buď na základě vnitrostátních volebních právních předpisů, nebo podle článku 6 [aktu z roku 1976]: den oznámený příslušným orgánem členského státu nebo Unie.“ (*neoficiální překlad*)

13. Článek 8 odst. 9 jednacího řádu stanoví:

„Parlament si vyhrazuje právo prohlásit mandát za neplatný nebo odmítnout konstatovat uprázdnění mandátu, pokud došlo k přijetí nebo vzdání se výkonu funkce na základě věcné nesprávnosti nebo nedostatku vůle.“ (*neoficiální překlad*)

B – *Francouzské právo*

14. Článek 5 zákona č. 77-729 ze dne 7. července 1977 o volbě zastupitelů ve

4 — Úř. věst. 1999 L 202, s. 1.

Shromáždění Evropských společenství v platném znění (dále jen „zákon z roku 1977 [5]") stanoví, že ztrátou volitelnosti během funkčního období poslance Evropského parlamentu toto období končí a zjištění o ztrátě volitelnosti je provedeno nařízením.

15. Článek 25 zákona z roku 1977 stanoví:

„Volba [členů Evropského parlamentu] může být během deseti dnů od vyhlášení výsledků volby napadena kterýmkoli voličem z jakéhokoli důvodu týkajícího se použití tohoto zákona u Conseil d'État, který rozhodne v soudním řízení. Rozhodnutí bude vydáno v plénu.

Žaloba nemá odkladný účinek."

II – Skutkové okolnosti

16. Navrhovatel byl zvolen poslancem Evropského parlamentu dne 13. června 1999.

17. Rozsudkem ze dne 23. listopadu 1999 zamítl francouzský Cour de cassation (trestní soud) opravný prostředek žalobce podaný proti rozhodnutí Cour d'appel de Versailles ze dne 17. listopadu 1998, kterým ho mimo jiné shledal vinným z napadení veřejného činitele při výkonu jeho povinností, přičemž postavení oběti bylo zjevné nebo pachateli útoku známé. Za tento přestupek byl navrhovatel odsouzen ke třem měsícům odnětí svobody s podmíněným odkladem a k zaplacení pokuty ve výši 5 000 FRF. Jako další trest mu byla uložena ztráta volitelnosti po dobu jednoho roku.

18. S přihlédnutím k uvedenému trestnímu odsouzení a podle čl. 5 druhého pododstavce zákona z roku 1977 prohlásil francouzský předseda vlády nařízením ze dne 31. března 2000 (dále jen „nařízení"), že „ztráta volitelnosti J.-M. Le Pena ukončila jeho mandát poslance Evropského parlamentu".

19. Toto nařízení bylo navrhovateli oznámeno generálním tajemníkem francouzského ministerstva zahraničních věcí dopisem ze dne 5. dubna 2000. V uvedeném dopise se praví, že navrhovatel může proti nařízení podat žalobu u Conseil d'État do dvou měsíců od tohoto oznámení.

5 — JORF ze dne 8. července 1977, s. 3579.

20. Zápis z plenárního zasedání Evropského parlamentu ze dne 3. května 2000 v části nazvané „Ztráta mandátu [navrhovatele]" zní takto:

„Předsedkyně [Parlamentu] oznámila, že dne 26. dubna 2000 obdržela od francouzských orgánů dopis od p. Védrina, francouzského ministra zahraničí, a p. Moscoviciho, ministra pro evropské záležitosti, ze dne 20. dubna 2000, obsahující spis týkající se ztráty mandátu [navrhovatele]. Oznámila, že předá uvedený spis Výboru pro právní věci v souladu s čl. 7 odst. 4 druhým pododstavcem [...]"

21. Výbor pro právní věci a vnitřní trh (dále jen „výbor pro právní věci") přezkoumal právní možnosti navrhovatele na uzavřeném zasedání ve dnech 4., 15. a 16. května 2000.

22. Na plenárním zasedání dne 18. května 2000 předsedkyně Parlamentu poté, co konstatovala, že požádala o vyjádření Výbor pro právní věci, pokud jde o sdělení francouzských orgánů o ztrátě mandátu navrhovatele, přečetla dopis ze dne 17. května 2000 od předsedy uvedeného výboru, který zní:

„Paní předsedkyně,

[právní výbor] na své schůzi dne 16. května 2000 provedl přezkum situace Jean-Marie Le Pena. Výbor si je vědom, že dekret předsedy vlády Francouzské republiky, který byl J.-M. Le Penovi oznámen dne 5. dubna 2000 a zveřejněn v *Journal officiel de la République française* dne 22. dubna 2000, se stal vykonatelným. Výbor nicméně poukázal na to, že jak je zmíněno v dopise, jímž se dekret oznamuje dotčené osobě, tato osoba je oprávněna u Conseil d'État podat žalobu spolu s návrhem na odklad vykonatelnosti dekretu.

S ohledem na rozhodnutí přijaté o den dříve nedoporučit již nyní Parlamentu, aby vzal formálně na vědomí dekret ohledně J.-M. Le Pena, zvažoval výbor další možný postup. Na podporu tohoto rozhodnutí byl připomenut případ p. Tapieho jako precedens, jenž by měl být následován, jehož důsledkem by bylo, že by Evropský parlament vzal formálně na vědomí dekret o ztrátě mandátu teprve po uplynutí lhůty pro podání žaloby u Conseil d'État nebo případně po jeho rozhodnutí."

23. Předsedkyně Parlamentu poté potvrdila, že má v úmyslu držet se „stanoviska právního výboru".

24. Žalobou podanou u Conseil d'État dne 5. června 2000 se navrhovatel domáhal zrušení nařízení.

25. V dopise ze dne 9. června 2000 p. Védrinovi a p. Moscovicimu, předsedkyně Parlamentu konstatovala:

„Na základě stanoviska Výboru pro právní věci a vnitřní trh se zdá být správné s ohledem na nezvratnou povahu ztráty mandátu, aby Evropský parlament vzal formálně na vědomí nařízení až po uplynutí lhůty stanovené pro podání žaloby u Conseil d'État nebo případně po jejím rozhodnutí".

26. V dopise ze dne 13. června 2000 p. Moscovici informoval předsedkyni Parlamentu, že francouzská vláda formálně zpochybnila stanovisko uvedeného orgánu na svém zasedání konaném dne 18. května 2000, kterým odmítla vzít na vědomí nařízení o ztrátě mandátu navrhovatele. Uvedl, že tím Parlament porušil čl. 12 odst. 2 aktu z roku 1976 a uvedený důvod takové porušení nemůže odůvodňovat. Vyzval proto Parlament, aby vzal nařízení o ztrátě mandátu na vědomí „bezodkladně".

27. Předsedkyně Parlamentu odpověděla dopisem ze dne 16. června 2000, v němž uvedla, že Parlament „vezme ztrátu mandátu J.-M. Le Pena na vědomí [teprve tehdy, až se dekret ze dne 31. března 2000 stane konečným]", což se zatím nenastalo, neboť u francouzské Conseil d'État byla podána žaloba na neplatnost. Předsedkyně odůvodnila toto stanovisko odkazem na předchozí případ p. Tapieho a požadavek právní jistoty.

28. Dne 6. října 2000 francouzská Conseil d'État zamítla žalobu navrhovatele.

29. Dne 17. října 2000 stálé zastoupení Francie u Evropské unie předalo předsedkyni Parlamentu dopis ze dne 12. října 2000 od p. Védrina a p. Moscoviciho. Tito dva ministři zdůraznili, že francouzské vláda vždy „silně zpochybňovala" rozhodnutí Evropského parlamentu čekat na rozhodnutí francouzské Conseil d'État o žalobě, kterou navrhovatel zpochybnil nařízení, neboť jej považoval za porušení „litery i ducha aktu z roku 1976". Poté, co francouzská Conseil d'Etat zamítla žalobu navrhovatele, prohlásili:

„Očekáváme, že Evropský parlament bude jednat v souladu s právem Společenství a hlasováním co nejdříve vezme na vědomí ztrátu mandátu J.-M. Le Pena. V opačném případě si vyhrazujeme právo vyvodit právní důsledky."

30. Podle zápisu z jednání ze zasedání dne 23. října 2000 v bodě pořadu jednání nazvaném „Sdělení předsedkyně" předsedkyně Parlamentu prohlásila:

„Oznamuji Vám, že jsem ve čtvrtek dne 19. října 2000 obdržela oficiální oznámení příslušných orgánů Francouzské republiky o rozsudku Conseil d'État ze dne 6. října 2000, jímž byla zamítnuta žaloba podaná Jean Marie Le Penem proti dekretu předsedy francouzské vlády ze dne 31. března 2000 o ukončení jeho mandátu zastupitele v Evropském parlamentu.

Oznamuji Vám, že jsem již obdržela kopii žádosti o milost, kterou ve prospěch J.-M. Le Pena podali Charles de Gaulle, Carl Lang, Jean Claude Martinez a Bruno Gollnisch prezidentu republiky Jacquesu Chiracovi."

31. Předsedkyně poté předala slovo předsedovi Výboru pro právní věci, který řekl:

„Paní předsedkyně, [právní výbor] se po jednáních během zasedání konaných dne 15. a 16. května tohoto roku shodl na doporučení, aby Parlament na plenárním zasedání odložil vzetí na vědomí ztráty mandátu Jean Marie Le Pena. Zdůrazňuji, že právní výbor doporučil, aby toto vzetí na vědomí bylo odloženo až po uplynutí lhůty, kterou měl J. M. Le Pen k podání žaloby u francouzského Conseil d'État, nebo do jeho rozhodnutí. Uvádím text dopisu ze dne 17. května, který jste, paní předsedkyně, sama před Shromážděním přečetla.

Conseil d'État – jak jste řekla – žalobu zamítl a řádně nás o tomto zamítnutí informoval. Není již tedy dán důvod pro odklad tohoto oznámení před Shromážděním, které je podle primárního práva, konkrétně podle čl. 12 odst. 2 [aktu z roku 1976], obligatorní.

Žádost o milost, kterou jste, paní předsedkyně, zmínila, na této situaci nic nemění, neboť se nejedná o soudní žalobu. Jak její název napovídá, jedná se o akt veřejné moci, který se netýká dekretu francouzské vlády, jenž musí být v souladu s doporučením právního výboru oznámen na plenárním zasedání."

32. Poté předsedkyně Parlamentu prohlásila:

„Evropský parlament v důsledku toho v souladu s čl. 12 odst. 2 [aktu z roku

1976] bere na vědomí oznámení francouzské vlády, které konstatuje ztrátu mandátu Jean Marie Le Pena."

33. Poté vyzvala navrhovatele, aby opustil auditorium, a přerušila zasedání, aby mu tak umožnila učinit.

III – Řízení před Soudem prvního stupně

34. Návrhem došlým kanceláři Soudu prvního stupně dne 21. listopadu 2000 podal žalobce žalobu na neplatnost napadeného aktu.

35. Samostatným podáním došlým kanceláři téhož dne podal žalobce návrh na předběžné opatření, kterým se domáhal odkladu vykonatelnosti napadeného aktu.

36. V odpovědi na žádost předsedy Soudu prvního stupně podanou Parlamentu na jednání dne 15. prosince 2000 generální ředitel financí a finanční kontroly Parlamentu potvrdil, mimo jiné, v osvědčení ze dne 18. prosince 2000, že žalobce „obdržel příspěvky na cestovní náklady a ubytování a veškeré ostatní příspěvky stanovené [...] až do konce svého funkčního období".

37. Francouzské orgány dopisem ze dne 5. ledna 2001 potvrdily, rovněž v odpovědi na žádost předsedy Soudu prvního stupně, že vyplácely žalobci mzdu až do 24. října 2000.

38. Usnesením předsedy Soudu prvního stupně ze dne 26. ledna 2001 byla odložena vykonatelnost „rozhodnutí přijatého formou prohlášení předsedkyně Evropského parlamentu dne 23. října 2000, pokud představuje rozhodnutí Evropského parlamentu, jímž posledně uvedený orgán vzal na vědomí ztrátu mandátu navrhovatele jako člena Evropského parlamentu [6]".

IV – Rozsudek Soudu prvního stupně

39. Parlament, podporován Francií jako vedlejším účastníkem, tvrdil, že návrh je nepřípustný, neboť zaprvé neexistuje „pra-

6 — Usnesení ve věci Le Pen v. Parlament (T-353/00 R, Recueil, s. II-125).

vomoc Společenství, pokud jde o podmínky neslučitelnosti funkcí nebo ztráty volitelnosti jeho poslanců plynoucí z vnitrostátního práva", a zadruhé neexistuje akt, proti kterému by bylo možné podat žalobu podle článku 230 ES.

40. Pokud jde o druhý argument, Soud prvního stupně rozhodl takto:

„77 Je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury mohou být předmětem žaloby na neplatnost ve smyslu článku 230 ES pouze opatření vyvolávající právně závazné účinky, kterými jsou dotčeny zájmy žalobce tím, že mění podstatným způsobem jeho právní postavení (rozsudek Soudního dvora ze dne 11. listopadu 1981, IBM v. Komise, 60/81, Recueil, s. 2639, bod 9, a rozsudek Soudu ze dne 4. března 1999, Assicurazioni Generali a Unicredito v. Komise, T-87/96, Recueil, s. II-203, bod 37). Předmětem žaloby na neplatnost tak mohou být veškerá opatření přijatá orgány bez ohledu na jejich povahu či formu, které směřují k založení právních účinků (rozsudek Soudního dvora ze dne 31. března 1971, Komise v. Rada, 22/70, Recueil, s. 263, bod 42).

78 V projednávaném případě je [sporným] aktem prohlášení učiněné předsedkyní Parlamentu na plenárním zasedání dne 23. října 2000, jímž ‚v souladu s čl. 12 odst. 2 [aktu z roku 1976] bere Parlament [...] na vědomí oznámení francouzské vlády konstatující ztrátu mandátu [žalobce]'.

79 Je tedy namístě zkoumat, zda toto prohlášení vyvolalo právně závazné účinky, kterými jsou dotčeny zájmy žalobce tím, že mění podstatným způsobem jeho právní postavení.

80 V tomto ohledu je třeba připomenout právní kontext, v němž bylo uvedené prohlášení učiněno.

81 Je nesporné, že v rozhodné době nebyl přijat žádný jednotný volební postup pro volbu poslanců Evropského parlamentu.

82 Podle čl. 7 odst. 2 aktu z roku 1976 se tedy volební postup pro tuto volbu řídí v každém členském státě vnitrostátními předpisy.

83 Zejména z čl. 12 odst. 2 prvního pododstavce aktu z roku 1976 vyplývá, že mandát člena Evropského parlamentu se mohl uprázdnit ‚v důsledku platných vnitrostátních předpisů některého členského státu'.

84 [Francouzská republika] přijala k provedení aktu z roku 1976 zejména zákon z roku 1977. Článek 2 tohoto zákona stanoví, že volba poslanců Evropského parlamentu se řídí ‚oddílem 1 části 1 volebního zákoníku a ustanoveními následujících kapitol'. Článek 5 téhož zákona, umístěný v kapitole III [nazvané] ‚Podmínky volitelnosti a její ztráty, neslučitelnost', zejména stanoví, že ‚[č]lánky LO 127 až LO 130 1 volebního zákoníku se použijí na volbu [poslanců Evropského parlamentu]', že ‚ztrátou volitelnosti, pokud nastane v průběhu funkčního období, je mandát ukončen' a že ‚ukončení bude konstatováno dekretem'.

85 Článek 12 odst. 2 aktu z roku 1976 rozlišuje dvě situace, pokud jde o uprázdnění mandátu členů Evropského parlamentu.

86 První situace je uvedena v prvním pododstavci tohoto ustanovení a zahrnuje případy, kdy uprázdnění mandátu vyplývá z ‚použití vnitrostátních předpisů'. Druhá situace upravená v druhém pododstavci téhož ustanovení se týká ‚všech ostatních případů'.

87 V tomto ohledu je třeba podotknout, že v rozporu s tvrzením žalobce se první situace nijak neomezuje na případy neslučitelnosti upravené v článku 6 aktu z roku 1976, ale zahrnuje rovněž případy ztráty volitelnosti. Článek 6 odst. 3 aktu z roku 1976 sice uvádí, že poslanci Evropského parlamentu, na něž se použijí ‚ustanovení odstavců 1 a 2', budou nahrazeni ‚v souladu s článkem 12'. Z tohoto odkazu však nelze vyvodit, že posledně uvedený článek se týká pouze případů neslučitelnosti upravených v čl. 6 odst. 1 a 2. Je ostatně nutno konstatovat, že tento článek 12 nikde neodkazuje na pojem ‚neslučitelnosti', ale užívá podstatně širšího pojmu ‚uprázdnění [mandátu]'.

88 V případě první situace upravené čl. 12 odst. 2 aktu z roku 1976 se úloha Parlamentu omezuje na ‚vzetí na vědomí' uprázdněného mandátu dotyčné osoby. V případě druhé situace, která například zahrnuje případ vzdání se mandátu jednoho z jeho členů, Parlament ‚konstatuje, že mandát byl uprázdněn, a uvědomí o tom členský stát'.

89 Vzhledem k tomu, že v projednávané věci byl [sporný] akt přijat podle čl. 12 odst. 2 prvního pododstavce aktu z roku 1976, je třeba určit dosah postupu spočívajícího ve ‚vzetí na vědomí' stanoveném tímto ustanovením.

90 V tomto ohledu je namístě zdůraznit, že postup spočívající ve ‚vzetí na vědomí' se nevztahuje na ztrátu mandátu dotyčné osoby, ale na samotnou skutečnost, že se její mandát uprázdnil v důsledku vnitrostátních předpisů. Jinými slovy nespočívá úloha Parlamentu v ‚provedení' ztráty mandátu, jak tvrdí žalobce, ale omezuje se na to, že vezme na vědomí zjištění uprázdněného mandátu již učiněné vnitrostátními orgány, tedy dříve existující právní stav vyplývající výlučně z rozhodnutí těchto orgánů.

91 Ověřovací pravomoc, jíž Parlament v této souvislosti disponuje, je obzvláště omezená. V podstatě se omezuje na kontrolu věcné správnosti uprázdnění mandátu dotyčné osoby. Parlamentu zejména v rozporu s tvrzením žalobce nepřísluší, aby zkoumal dodržování postupu upraveného použitelným vnitrostátním právem nebo základních práv dotyčného. Tato pravomoc totiž přísluší výlučně příslušným vnitrostátním soudům nebo případně Evropskému soudu pro lidská práva. V tomto ohledu je ostatně namístě připomenout, že žalobce v projednávaném případě uplatňoval svá práva jak u francouzského Conseil d'État, tak u Evropského soudu pro lidská práva. Je třeba rovněž poznamenat, že samotný Parlament ve svých písemnostech ani na jednání netvrdil, že by požíval ověřovací pravomoci v rozsahu tvrzeném žalobcem.

92 Je namístě dodat, že takto rozsáhlá ověřovací pravomoc Parlamentu v rámci čl. 12 odst. 2 prvního pododstavce aktu z roku 1976 by znamenala i možnost tohoto orgánu zpochybnit samotnou správnost ztráty mandátu vyslovené vnitrostátními orgány a odmítnout vzít na vědomí uprázdnění mandátu, pokud má za to, že došlo k nesrovnalostem. Přitom však pouze čl. 8 odst. 9 řádu uvádí možnost, že Parlament odmítne konstatovat uprázdnění mandátu, a to pouze za předpokladu, že je oprávněn ‚konstatovat' takové uprázdnění a že došlo k ‚věcné nesprávnosti' nebo ‚nedostatku vůle'. Bylo by paradoxní, kdyby Parlament měl širší prostor pro uvážení, pokud se jedná o prosté vzetí na vědomí uprázdnění mandátu konstatovaného vnitrostátními orgány, než pokud se jedná o jeho vlastní zjištění, že mandát byl uprázdněn.

93 Tyto závěry nejsou nijak v rozporu se zněním čl. 7 odst. 4 [druhého] pod-

odstavce jednacího řádu [Parlamentu]. Jak právem zdůrazňují Parlament a Francouzská republika, toto ustanovení se použije ‚před samotnou ztrátou mandátu', a tedy před jeho uprázdněním. Stanoví totiž, že se předseda Parlamentu obrátí na příslušný výbor, , pokud příslušné orgány členských států zahájí řízení, které může vést ke ztrátě mandátu [člena Parlamentu]'. Jakmile bylo toto řízení ukončeno a příslušnými vnitrostátními orgány bylo konstatováno uprázdnění mandátu dotyčného, přísluší Parlamentu již pouze vzít toto uprázdnění mandátu na vědomí v souladu s ustanovením čl. 12 odst. 2 prvního pododstavce aktu z roku 1976. V každém případě nemůže ustanovení jednacího řádu v souladu se zásadou hierarchie norem umožnit žádné odchýlení od ustanovení aktu z roku 1976 a svěřit Parlamentu širší pravomoci, než které mu jsou svěřeny tímto aktem.

94 Tyto závěry nemohou být zpochybněny skutečností, že žalobce do 23. října 2000 nadále zasedal v Parlamentu, pobíral od něj náhrady a do 24. října 2000 i plat od francouzských orgánů. Mezi účastníky řízení totiž není sporu o tom, že dekret ze dne 31. března 2000 byl vykonatelný. Skutečnost, že Parlament nevzal tento dekret na vědomí po oznámení francouzských orgánů, ale učinil tak později, a skutečnost, že z toho pro žalobce vyplynuly některé praktické důsledky, nemohou mít dopad na právní účinky, které jsou podle čl. 12 odst. 2 aktu z roku 1976 s tímto oznámením spojeny.

95 Pokud jde o argumenty žalobce, že jednak článek 5 zákona z roku 1977 zasahuje do nezávislosti Parlamentu a představuje nepřípustné vměšování do jeho chodu, a jednak že existuje všeobecná zásada, podle níž ‚ztráta mandátu musí být vyslovena dotyčným parlamentním shromážděním', [tyto argumenty] nejsou opodstatněné. Jak již totiž bylo podotknuto výše v bodě 83, z čl. 12 odst. 2 prvního pododstavce aktu z roku 1976 výslovně vyplývá, že mandát člena Evropského parlamentu se může uprázdnit v důsledku ‚platných vnitrostátních předpisů některého členského státu'. Vzhledem k tomu, že v rozhodné době nebyl přijat žádný jednotný volební postup, bylo toto ustanovení, a tedy i zákon z roku 1977, plně použitelné. Bez ohledu na vývoj pravomocí Parlamentu nemohou nové pravomoci vést k nepoužitelnosti ustanovení primárního práva, jako například aktu z roku 1976, pokud nejsou výslovně zrušena předpisem stejné právní síly.

96 Z týchž důvodů není argument žalobce vycházející z přednosti práva Společen-

ství relevantní. V projednávaném případě totiž neexistuje žádný rozpor ani střet mezi vnitrostátním právem a právem Společenství.

97 Ze všech výše uvedených úvah vyplývá, že opatřením, které v projednávaném případě vyvolává právně závazné účinky, kterými mohou být dotčeny zájmy žalobce, je dekret ze dne 31. března 2000. [Sporný] akt nebyl určen k tomu, aby vyvolával vlastní právní účinky, jež by byly odlišné od účinků tohoto dekretu.

98 Je tedy namístě učinit závěr, že [sporný] akt nemůže být předmětem žaloby na neplatnost ve smyslu článku 230 ES. Tato žaloba tedy musí být odmítnuta jako nepřípustná, aniž by bylo nutné zkoumat ostatní žalobní důvody a argumenty týkající se přípustnosti."

V – Opravný prostředek

41. Svým opravným prostředkem navrhovatel zpochybňuje rozhodnutí Soudu prvního stupně, že napadený akt nemůže být předmětem žaloby na neplatnost a zejména, že nemá právní účinky odlišné od účinků nařízení.

42. V rámci opravného prostředku se navrhovatel domáhá toho, aby Soudní dvůr odložil vykonatelnost napadeného aktu. Návrh na předběžné opatření byl předsedou zamítnut[7].

43. Parlament tvrdí, že projednávaný opravný prostředek je z velké části nepřípustný: většina důvodů opravného prostředku je omezena na opakování toho, co již bylo vzneseno před Soudem prvního stupně, aniž by byla upřesněna jakákoli právní chyba postihující rozsudek Soudu. Opravný prostředek ani neoznačuje, které body rozsudku jsou zpochybněny, ani neposkytuje právní argumenty, které by jej zpochybňovaly.

44. Tímto argumentem nejsem přesvědčen. Ačkoli je pravda, že velká část opravného prostředku pouze opakuje žalobu podanou k Soudu prvního stupně (jak poukazuje Parlament, body 25 až 35 přesně kopírují body 21 až 31 žaloby, body 39 až 45 přesně kopírují body 32 až 38 a body 46 až 60 přesně kopírují body 82 až 96), v opravném prostředku jsou nicméně další meritorní argumenty, z nichž lze odvodit které části rozsudku Soudu prvního stupně navrhovatel zpochybňuje (jak lze vidět v následujícím shrnutí).

7 — Usnesení ze dne 31. července 2003 ve věci Le Pen v. Parlament (C-208/03 P-R, Recueil, s. I-7939).

45. V souladu s tím se budu zabývat meritorními argumenty opravného prostředku, které směřují k prokázání toho, že se Soud prvního stupně dopustil nesprávného právního posouzení, když zamítl žalobu na neplatnost, neboť napadený akt nemůže být předmětem žaloby na neplatnost podle článku 230 ES.

46. Navrhovatel konkrétně zaprvé tvrdí, že existuje rozpor mezi výroky Soudu prvního stupně jednak, že napadený akt neměl mít vlastní právně závazné účinky odlišné od účinků nařízení (bod 97 rozsudku), a jednak, že Parlament měl určitou ověřovací pravomoc, i když omezenou (bod 91).

47. Tímto argumentem nejsem přesvědčen.

48. Bod 91 musí být čten ve svém kontextu. V bodech 85 až 88, které, jak se zdá, navrhovatel nezpochybňuje, Soud prvního stupně přezkoumal rozsah působnosti čl. 12 odst. 2 aktu z roku 1976, když vysvětlil, že dané ustanovení „rozlišuje mezi dvěma situacemi, kdy se mohou uvolnit mandáty poslanců Evropského parlamentu", konkrétně mezi „případy, kdy dojde k uvolnění mandátu na základě použití vnitrostátních předpisů" a „všemi ostatními případy". V první situaci, která „zahrnuje případy ztráty volitelnosti", úloha Parlamentu spočívá ve „vzetí na vědomí", že mandát dané osoby je uvolněný. Ve druhé situaci, která zahrnuje například rezignaci jednoho z poslanců, Parlament „stanoví, že se mandát uvolnil a informuje o tom členský stát".

49. Následující dva body, které jsou převzaty výše, vysvětlují výrazy „vzetí na vědomí".

50. V bodech 91 a 92, které jsou převzaty výše, Soud prvního stupně analyzuje přesný rozsah pravomoci Parlamentu při vzetí na vědomí prohlášení vnitrostátních orgánů.

51. V daných bodech nevidím nic, co by bylo v rozporu ze závěrem Soudu prvního stupně, že napadený akt neměl mít vlastní právně závazné účinky. Naproti tomu vedou k uvedenému závěru. Jak ukazují citace uvedené výše, Soud prvního stupně jasně vysvětluje, že i) „vzetí na vědomí" odkazuje na skutečnost, že došlo k uvolnění mandátu následkem vnitrostátních předpisů, a ii) Parlament může ověřit, zda je mandát skutečně volný, například kontrolou, zda bylo vyčerpáno právo podat opravné prostředky na základě vnitrostátního práva, ale nic víc. Z toho vyplývá, že omezená ověřovací pravomoc Parlamentu při „vzetí na vědomí" nemá právní účinky odlišné od právních účinků vnitrostátních předpisů, jejichž použití vedlo vnitrostátní orgány k tomu, že informovaly Parlament

o skutečnosti, že se následkem toho daný mandát uvolnil.

52. Zadruhé, navrhovatel tvrdí, že Soud prvního stupně zkreslil dosah článku 12 aktu z roku 1976, když měl za to, že nařízení bylo jediným aktem s právně závaznými účinky, jimiž mohly být dotčeny jeho zájmy [8]. Navrhovatel odkazuje na případy z judikatury, kdy soudy Společenství připustily, že kodex chování Komise [9], sdělení Komise [10] a prohlášení mluvčího Komise [11] jsou akty, které lze napadnout. Dodává, že je důležitý také úmysl autora daného aktu. V projednávaném případě Výbor pro právní věci a předsedkyně Parlamentu považují vzetí na vědomí Parlamentem za akt, který mění postavení žalobce. Rovněž bylo ošemetné pro Soud prvního stupně rozlišit mezi právními a praktickými důsledky napadeného aktu, když stanovil, že skutečnost, že Parlament nevzal nařízení na vědomí ihned po jeho oznámení, a skutečnost, že z toho pro žalobce vyplynuly některé praktické důsledky, nemohly změnit právní důsledky spojené s daným oznámením podle čl. 12 odst. 2 aktu z roku 1976 [12].

53. Navrhovatel dále tvrdí, že Soudní dvůr ve své judikatuře nestanoví jasné rozlišení mezi právními a praktickými důsledky, a pro názorný příklad odkazuje na rozhodnutí, že pouhá skutečnost uložení povinnosti osobě představuje právní účinek [13], stejně jako rozhodnutí, které osobu vystavuje finančnímu riziku [14], jako žádost o informace prostřednictvím rozhodnutí přijatého podle čl. 11 odst. 5 nařízení č. 17 [15], neboť danému podniku lze uložit pokutu, pokud požadované informace neposkytne [16].

54. Analýza provedená v bodech 48 až 51 je rovněž ve velkém rozsahu použitelná na druhý důvod opravného prostředku navrhovatele. Jak jasně vyplývá z relevantních bodů rozsudku Soudu prvního stupně, které jsou shrnuty nebo uvedeny výše, Soud prvního stupně pečlivě vysvětluje, proč považuje napadený akt za akt bez právně závazných účinků. Jeho analýza se mi jeví jako správná. Článek 12 odst. 2 aktu z roku 1976 výslovně odkazuje na situace, kdy dojde k uvolnění mandátu „na základě vnitrostátních předpisů platných v členském státě". Dané vnitrostátní předpisy stanoví se zvláštním odkazem na Evropský parlament, že ztráta volitelnosti vzniklá v průběhu funkčního období „toto období končí [a] zjištění o ztrátě volitelnosti

8 — Viz bod 97 rozsudku.

9 — Rozsudek ve věci Francie v. Komise (T-303/90, Recueil, s. I-5315).

10 — Rozsudek ve věci Francie v. Komise (T-325/91, Recueil, s. I-3283).

11 — Rozsudek ve věci Air France v. Komise (T-3/93, Recueil, s. II-121).

12 — Viz bod 94 rozsudku.

13 — Rozsudek ve spojených věcech SNUPAT v. Vysoký úřad (32/58 a 33/58, Recueil s. 275).

14 — Rozsudek ve věci Vichy v. Komise (T-19/91, Recueil, s. II-415).

15 — Nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, první nařízení o provádění článků [81] a [82] Smlouvy, Úř. věst. 13, s. 104.

16 — Rozsudek ve věci Scottish Football Association v. Komise (T-46/92, Recueil, s. II-1039, bod 13).

je provedeno nařízením [17]". Ztráta volitelnosti navrhovatele byla zjištěna tímto způsobem, oznámena Parlamentu a ten, jak požaduje čl. 12 odst. 2, vzal tuto skutečnost na vědomí.

55. Zatřetí navrhovatel zdůrazňuje, že Parlament prostřednictvím své předsedkyně rozhodl o jeho právním postavení, což ukazuje, že napadený akt nevyplývá automaticky z jiného textu; naopak naznačuje, že uvedený akt byl založen na právním a skutkovém posouzení.

56. Není mi jasné, který bod rozsudku je navrhovatelem kritizován; třetí důvod opravného prostředku může být z tohoto důvodu nepřípustný. Připouštím však, že navrhovatel odkazuje na postup vedoucí k vydání napadeného aktu, a zejména na skutečnost, že se předsedkyně Parlamentu obrátila na Výbor pro právní věci. Toto rozhodnutí bylo přijato podle čl. 7 odst. 4 druhého pododstavce jednacího řádu [18].

57. Poslední věta tohoto pododstavce předestírá určitou diskreční pravomoc. Nicméně se zdá jasné, že v projednávaném případě si Parlament ponechal otevřené postavení, dokud navrhovatel nevyčerpá možné vnitrostátní opravné prostředky, a poté „vzal nařízení na vědomí"; přitom neměl žádnou diskreční pravomoc. Rovněž čl. 7 odst. 4 druhý pododstavec stanoví, že na návrh příslušného výboru může předseda „zaujmout stanovisko v dané věci", což neznamená, že existuje diskreční pravomoc, pokud stanovisko, které má předseda zaujmout, je jasně stanoveno jinými ustanoveními. Nemyslím, že pouhá skutečnost získání právní rady je důkazem diskreční pravomoci: rada může přeci jen vést k závěru, že žádná diskreční pravomoc neexistuje. V projednávaném případě předsedkyně Parlamentu využila svou pravomoc požádat o právní stanovisko, ale příslušný postup a „rozhodnutí", jehož zpochybnění se navrhovatel podle článku 230 ES domáhá, je „vzetí na vědomí", a jak jsem prokázal v rámci projednání ostatních důvodů opravného prostředku navrhovatele, v tomto bodě neexistovala žádná diskreční pravomoc.

58. Navrhovatel dodává, že odkaz Soudu prvního stupně na skutečnost, že uplatnil svá práva jak před francouzskou Conseil d'État, tak před Evropským soudem pro lidská práva, ukazuje, že Parlament provedl skutková zjištění a právní posouzení, a že tedy existuje skutečný akt, který lze napadnout [19].

59. Tento argument nemohu přijmout. Soud prvního stupně v bodě 91 rozsudku prohlásil pravý opak toho, co navrhovatel tvrdí: a sice, že „není úlohou Parlamentu ověřovat, zda byl dodržen postup stanovený použitelnými vnitrostátními právními předpisy nebo zda

17 — Viz výše uvedený bod 14.

18 — Stanoveno ve výše uvedeném bodě 11.

19 — Viz bod 91 rozsudku. Lze konstatovat, že v roce 2001 zamítl Evropský soud pro lidská práva žalobu žalobce proti trestu uloženému ve Francii.

byla dodržena základní práva dané osoby. Taková pravomoc přísluší výhradně příslušným vnitrostátním soudům, případně Evropskému soudu pro lidská práva". Soud prvního stupně poté uvádí, že žalobce svá práva před těmito soudy uplatnil: tím Soud prvního stupně pouze označil skutečnost, která prokazuje, že žalobce měl jiné prostředky jak vykonat své právo soudního přezkumu vnitrostátních opatření, která se jej dotýkají, a že těchto možností využil. Z tohoto zjištění nelze vyvodit, že Parlament tedy měl pravomoc ověřit skutkové a právní poznatky, což by „vzetí na vědomí" učinilo aktem, který může být předmětem žaloby podle článku 230 ES.

60. Začtvrté navrhovatel tvrdí, že napadený akt sám o sobě vyžadoval prováděcí opatření [20], zejména s ohledem na to, že Francie mu nadále vyplácela mzdu po přijetí nařízení až do vyhlášení napadeného aktu.

61. Lze připustit, že tento důvod opravného prostředku navrhovatele směřuje ke kritice stanoviska Soudu prvního stupně v bodě 94 rozsudku, že jeho závěry, že ověřovací pravomoc Parlamentu je zejména omezena, nejsou „zpochybněny skutečností, že žalobce do 23. října 2000 nadále zasedal v Parlamentu, pobíral od něj náhrady a do 24. října 2000 i plat od francouzských orgánů". Ale jak Soud prvního stupně dále poznamenává, mezi účastníky není sporu o tom, že nařízení bylo vykonatelné. Jak vyplývá z dopisu ze dne 17. května 2000 Výboru pro právní věci pro předsedkyni Parlamentu, přečteného v Parlamentu následujícího dne [21], Parlament nevzal na vědomí nařízení ihned po jeho oznámení francouzskými orgány, protože se rozhodl počkat do „uplynutí lhůty stanovené pro podání žaloby ke Conseil d'État, nebo případně po jejím rozhodnutí". Jak Soud prvního stupně poznamenal, „[z daného prodlení při vzetí na vědomí] pro žalobce vyplynuly některé praktické důsledky"; Soud prvního stupně nicméně dále stanovil, podle mého názoru správně, že tyto praktické důsledky „se nemohou dotknout právních důsledků, které se pojí s daným oznámením podle čl. 12 odst. 2 aktu z roku 1976".

62. Konečně navrhovatel vykládá bod 97 rozsudku, kde Soud prvního stupně stanovil, že napadený akt nemá vlastní právně závazné účinky odlišné od účinků nařízení jako vyjádření zásady, že potvrzující akt nemůže být předmětem žaloby podle článku 230 ES. Podle navrhovatele je tato zásada, vyslovená zejména ve věci *Irish Cement* [22], použitelná pouze, pokud je výrok potvrzujícího aktu

20 — Jako v rozsudku ve věci Lucembursko v. Parlament (108/83, Recueil, body 21 a 22).

21 — Viz výše uvedený bod 22.

22 — Spojené věci 166/86 a 220/86, Recueil, s. 6473.

totožný s dřívějším opatřením, což není tento případ. Dále, daná dvě rozhodnutí byla přijata v odlišném kontextu, neboť Parlament zohlednil nové právní poznatky, které se v mezidobí objevily, včetně rozhodnutí Conseil d'État.

63. Nicméně nevidím v bodě 97 rozsudku nic, co by naznačovalo, že Soud prvního stupně měl na mysli teorii potvrzujícího aktu. Naopak celý rozsudek, jehož je bod 97 předposledním bodem (kromě bodů týkajících se nákladů řízení) a předmluvou konečného závěru, má prokázat – podle mého názoru správně –, že nařízení a napadený akt jsou odlišné pojmově, tak i co do praktických důsledků.

64. Jak vyplývá z výše uvedeného, považuji všechny důvody opravného prostředku vznesené navrhovatelem za neopodstatněné nebo nepřípustné; v souladu s tím činím závěr, že opravný prostředek musí být zamítnut.

VI – Závěry

65. Z výše uvedených důvodů jsem toho názoru, že Soudní dvůr by měl:

1) zamítnout opravný prostředek;

2) uložit navrhovateli náhradu nákladů řízení, s výjimkou nákladů vzniklých Francouzské republice, která jako vedlejší účastník nese své náklady řízení.